

MALİYE POLİTİKASI

- Maliye politikasında klasik görüşten sapmalar özellikle 1930 yılından sonra önem kazanmaya başlamıştır.
- Para arzı, IS-LM eğrileri analizinde LM eğrisini hareket ettiren bir değişkendir.
- Gelir düzeyini artırmak için para arzının artırılması gerektiğini savunan yaklaşım Monetarist yaklaşımdır.
- Otomatik istikrar sağlayıcı maliye politikasına yöneltilen en önemli eleştiri Ekonomik büyümenin otomatik frenlenmesini ortaya çıkarmasıdır.
- Enerji, hammadde veya nitelikli eleman kıtlığı gibi nedenlerle üretim artmadan fiyatların yükselmesine Yapısal enflasyon denir.
- Artan kamu harcamaları hipotezini savunan iktisatçı Wagner'dir.
- Gelişmekte olan ülkelerde genişletici maliye politikasının etkin olamamasının nedeni Yapısal darboğaz ve kapasite eksikliğidir.
- Stagflasyon tanımı içinde yer alanlar: Kullanılmayan üretim kapasiteleri, Yüksek bir fiyat artışı, Yetersiz iktisadi büyüme, İşsizlik
- Bir ekonomide bütçe açığı ve vergilemenin ekonomi üzerindeki etkisinin aynı olduğu görüşünü savunan yaklaşım Ricardian yaklaşımdır.

- Keynesyen maliye politikasının gelişmekte olan ÷lkelerde uygulanabilirliğini yitirebilmesinin nedeni G÷zlemlenen ekonomik dalgalanmaların yapısının ve kaynağının farklı olmasıdır.
- Genel bir harcama vergisi öneren ve gelir vergisinin böyle bir vergi ile ikame edilmesi halinde iktisadi büyümenin hızlandırılacağını ileri süren iktisatçı Kaldor'dur.
- Ani amortisman, otofinansman olanağını en fazla artırır.
- Gelişmekte olan bir ekonomide geleneksel yöntemlerin hakim olduğu tarım kesiminde gözlemlenen durumlar: Paralı değişimin azlığı, Düşük verimlilik, Hızlı nüfus artışı, Düşük gelir düzeyi
- Ekonomide net bir yararın oluşmadığı, fakat bölgelerarası ve kişilerarası rant aktarımının ortaya çıktığı yarar tipi Parasal yarardır.
- Ortalama oranın yüksek, marjinal oranın düşük uygulandığı dolaysız vergilerde Gelir etkisi, ikame etkisine ağır basarak faktör arzı artar.
- Borç faiz ödemeleri, Türkiye'de 1990'lı yıllarda kamu transfer harcamalarının önemli bir miktarını oluşturmuştur.
- Fonksiyonel gelir dağılımı, çeşitli üretim faktörlerinin üretime katılmaları karşılığında milli gelirden aldıkları payları gösterir.

- Bölgesel dengesizlikleri ortadan kaldırmaya yönelik mali araçların etkisiz kalmasına yol açan en önemli faktör Olumsuz iktisadi ve sosyal koşullardır.
- Bölgesel dengesizliği gidermeye yönelik olarak altyapı yatırımlarının getirdiği en önemli yarar Maliyet tasarrufu sağlamasıdır.
- Bir ekonomide, üretim ve istihdam hacminin, toplam talebe bağlı olduğunu savunan iktisatçı Keynes'tir.
- Bütçe açığı veya fazlası ölçüsünün maliye politikası işlemlerinin ekonomik etkilerini ölçmede sakıncalı olmasının nedeni Ekonomik faaliyet düzeyindeki değişiklikler tarafından etkilenmesidir.
- Keynes'e göre, bir ekonomide üretim ve istihdam düzeyi Toplam talep düzeyine bağlıdır.
- Gelir düzeyini artırmak için para arzının artırılması gerektiğini savunan yaklaşım Arz ekonomisi yaklaşımıdır.
- Gider vergisi türlerinden Kişisel bir harcama vergisinin konjonktürel esnekliği en fazladır.
- IMF kökenli istikrar programlarına yöneltilen eleştiriler:
 - Yapısal sorunlara gereken önemi göstermemesi
 - Gerçek gelirleri azaltması
 - Ekonomik büyümeye önem vermemesi
 - Gelir dağılımında eşitsizliklere neden olması
- 1980 öncesi dönemdeki ekonomik istikrarsızlığın nedenleri:

Tarımsal üretimin doğa koşullarına bağlı olması

Şehirleşmenin hızlı olması

Değişen talebe karşı üretim yapısının değişmemesi

Sanayi sektörünün dış piyasalarla rekabet

edebilmeolanağının olmaması

- **Tüketim malları üzerine salınan dolaylı vergilerin tasarrufu artırmasının nedeni Tüketimi kısımasıdır.**
- **Türkiye'de 5 yıllık kalkınma planlarının ilk üçünde özellikle, sanayi sektöründeki üretimin niteliğine üretim teknolojisi gibi konularda herhangi bir düzenleme bulunmamasının sonuçları: İthal girdilere bağlı kalması, Teknolojik etkinliğin sağlanamaması, Üretimin yüksek maliyetle gerçekleşmesi, Sanayi sektörünün kendi kaynaklarını yaratamaması**
- **Bir ekonomide vergilerin kişisel gelir dağılımı üzerindeki etkilerini gösteren yöntem Lorenz eğrisi yöntemidir.**
- **Kış aylarında hava kirliliğini azaltmak için tek plakalı araçlarla, çift plakalı araçların trafiğe çıkışlarına farklı günlerde izin vermek İdari önleme bir örnektir.**
- **Bölgesel dengesizlikleri ortadan kaldırmaya yönelik mali araçların etkisiz kalmasına yol açan en önemli faktör Olumsuz iktisadi ve sosyal koşullardır.**
- **Bölgesel dengesizliği gidermeye yönelik olarak altyapı yatırımlarının getirdiği en önemli yarar Maliyet tasarrufu sağlamasıdır.**

- **Y.Müh. Naim Uygun tarafından hazırlanmıştır.**
- **Tarafsız maliye, klasik yaklaşımın savunduğu bir görüştür.**
- **Bir ekonomide devletin önemli bir vergi azaltması programı yürütmesinin arzulanan mal ve hizmetleri üretmek açısından gerekli teşviki sağlayabileceğini ve böylece gerçek gelirden hızlı bir gelişme yaratacağını savunan yaklaşım Arz ekonomisi yaklaşımı'dır.**
- **IS-LM analizine göre Vergilerde yapılan bir azalış IS eğrisini sağa doğru kaydırır.**
- **Ekonomi eksik istihdamda dengede iken Merkez Bankasının Pm (para arzı) artırması karşısında Gelir artar , Yatırımlar artar , Tahvil fiyatları yükselir , LM eğrisi sağa kayar .**
- **Enflasyonun sonuçları: Faiz oranları yükselir yatırımlar düşer Gelir dağılımı sabit gelirlerin lehine bozulur Kısa vadeli ve spekülasyon yatırımları artırır Göstermelik tüketim artar ve tasarruflar azalır.**
- **Transfer harcamaları Transfer geliri elde edenlerin marjinal tüketim eğilimi 1 olduğunda , cari ve yatırım harcamaları kadar gelir artırıcı etkiye sahip olur.**
- **Stagflasyonla mücadelede alınacak önlemlerden biri Genişletici maliye politikası ile daraltıcı para politikasının optimal bileşimi oluşturulmalı ve uygulanmalıdır.**
- **Büyük bütçe açıkları sonucunda ortaya çıkan**

olgular: Yüksek fiyat düzeyi Yüksek faiz Yüksek borç servisi Yüksek dış ticaret

- **Genel olarak gelişmekte olan bir ekonomiye özgü istikrarsızlık kaynakları: İhracat miktarında değişmeler Bütçe açıklarındaki değişmeler Uluslararası Ticaret hacmindeki değişiklikler Tarımsal üretimdeki değişmeler**
- **Türkiye'de ocak 1980'de uygulanmaya başlanan ekonomik istikrar politikası önlemleri: İhracatın artması , Yüksek faiz oranları , Ücretlerin sınırlandırılması , Kamu harcamalarının azaltılması**
- **Türkiye'de 5 Nisan 1994 kararlarının alınmasını gerektiren nedenler: Döviz talebinin artması , İç borç faizlerinin artması , Dış ticaret açığının artması , Kamu açıklarının artması**
- **Tasarruf eğilimi, ekonomik büyümenin temel öğelerinden biridir.**
- **Gelişmekte olan bir ekonomide vergi kapasitesini belirleyen etkenler: Nüfus artış hızı , Bozuk gelir dağılımı , Fert başına düşen gelir düzeyi , vergi denetiminin etkinliği**
- **Gelişmekte olan ülkelerde vergi yönetiminin zayıf olması Gümrük vergisini ön plana çıkarmaktadır.**
- **Yüksek faiz oranı ile yatırımların getiri süresi arasındaki ilişki: Kısa sürede getiri sağlayan yatırımlar tercih edilir.**
- **Gelişmekte olan ülkelerde özellikle artan oranlı**

vergilerin kullanıldığı durumda kamu ve özel yatırımların birbirine rakip olduğu iddia edilebilir. Bu mantık Kamu yatırımları , teşvik edici olduğunda genel verimlilik artışı sağlayacağı gerekçesi ile reddedilebilir.

- **Kamu kesimi projeler değerlendirilirken dikkate alınanlar: Dışsal maliyetler , Doğrudan faydalar , Dolaylı Fayda , Doğrudan maliyetler**
- **Gerçek gelir üzerinden alınan dolaysız vergilerin yol açabileceği en önemli sakınca Toplam birikim düzeyinin azalmasıdır.**
- **Bir ekonomide gelişmenin ilk aşamalarında Gider vergisi ağırlıklı olarak uygulanır.**
- **Ortalama vergi oranı yüksek , marjinal vergi oranı düşük olan bir vergi sisteminde Gelir etkisi en fazladır.**
- **Dolaylı vergilerin özellikleri: Tüketim üzerine salınır , Malların fiyatını yükseltir , Uyarılmış yatırımları artırır , Tüketim harcamalarının azalmasına neden olur .**
- **Türkiye'de 1980'li yıllarda uygulanan ekonomi politikası İhracatın artırılmasına bağlı bir kalkınma anlayışına dayanır.**
- **Türkiyede 1970'lilerden sonra Türkiye'yi istikrarsızlığa iten ve 28 Ocak 1980 kararlarına sürükleyen unsurlar: Üretim niteliği ve üretim teknolojisinin geri kalması , Fiyatların hızla yükselmesi , İthal girdilere aşırı bağlı kalınması ,**

Spekülatif faaliyetlere ağırlık verilmesi

- **1980'li yıllarda izlenen ekonomi politikasının uygulama sonuçları incelendiğinde İhracatın artırılması amacının öne çıktığı görülmektedir.**
- **Devlet depresyonla mücadele etmek için bütçe açığı verir bunu borçlanmayla finanse etmek isterse konjktür politikasına ters düşmemek için borçlanmanın Merkez Bankasından yapılması gerekir.**
- **Vergilerin kişisel gelir dağılımı üzerindeki etkilerini gösteren yöntem Lorenz eğrisi yöntemi denir.**
- **Gerçek gelir üzerine salınan dolaysız vergilerden vergi kaçırma kanallarının fazla olmasının sonuçları: Kamu kesimine aktarılan fonların az olması , Tasarruf kanallarının özel birimlerce verilmesi , Sermaye birikiminin özel sektörde oluşması , Vergilemede adalet ilkesinin sarsılması**
- **Yeniden gelir dağılımı değiştirilmesi maliye politikasının temel amaçlarından biri değildir.**
- **Yerel yönetimlerin kendi gelir kaynakları: Emlak vergisi , Bazı meslek vergileri , İşyeri kurma izin rüsumları , Hemşehrilik mükellefiyetleri**
- **Ani amortismanın getirisi ilk yıllarda elde edilen yatırımları daha avantajlı hale getiren bir teşvik aracıdır.**
- **Klasik yaklaşımın temel varsayımları: Her arzın kendi talebini yaratması , Bütün piyasalarda tam**

rekabetin geçerli olması , Ekonominin tam istihdamda olduğu , Miktar kuramının geçerli olması

- **Keynesyen Yaklaşımına göre Kamu harcamalarının arttırılması toplam talebi doğrudan doğruya ve kesinlikle artırır.**
- **Post Keynesyen beklentilerin ekonomik davranışa hakim olduğunu ve bir ekonomide yatırımların temel belirleyicisi olduğunu savunur.**
- **Philips Eğrisi analizi Tam istihdam - Fiyat istikrarı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla kullanılmaktadır.**
- **Tam istihdam bütçe fazlasında bir değişikliğe yol açabilen öğeler: Vergi oranları , Kamu harcamaları , Fiyat düzeyi , Potansiyel gayrisafi milli hasıla**
- **Maliye politikasının araçları: Kamu cari harcamaları , Kamu yatırım harcamaları , Katma Değer Vergisi hasılatı , Gelir vergisi oranı**
- **Transfer harcamalarındaki değişikliklerin, milli gelir üzerinde aynı miktardaki reel harcamalara oranla daha az bir etkiye sahip olmasının temel nedeni Transfer harcamalarından yararlananların gelirlerinin bir kısmını tasarruf etmeleridir.**
- **Kamu harcamalarında gerçekleştirilecek bir artış eşit düzeyde vergi artışı ile finanse edildiğinde milli gelir denge düzeyindeki değişme Kamu harcamasındaki artış kadar artar .**
- **Keynesyen yaklaşıma göre yatırım talebi faiz**

esnekliği Sıfırdır.

- **Esnek döviz kurunun benimsendiği bir ekonomide fiyatlar genel seviyesinde meydana gelecek bir artıştan dolayı Ülke parasının değeri düşer, İhracat azalır, İthalat artar, Yurt dışına döviz çıkışı artar.**
- **Yatırım talebi faiz esnekliğinin sonsuz kabul edildiği bir ekonomide Para arzı artışı yoluyla milli gelir arttırılabilir.**
- **İhtiyari maliye politikası yönteminde önlemlerin fiilen uygulamaya konması ile ekonomik istikrarsızlığın giderilmesi arasındaki süre Etkilemeye ilişkin gecikmeye örnektir.**
- **Gider vergileri içinde konjonktürel esnekliği en düşük olan vergi Özel tüketim vergisidir.**
- **Kişisel gelir vergisinin konjonktürel esnekliğini arttıran etkenler: Artan oranlılık derecesinin kuvvetli olması , Verginin kaynaktan kesme usulü ile tahsil edilmesi , Vergi matrahının konjonktürel gelişmeye hassas gelir türlerinden oluşması , Verginin tahsil süresinin kısa tutulması**
- **Anti-enflasyonist politikaların gündeme geldiği dönemlerde en şiddetli darbeyi Yatırım harcamaları almaktadır.**
- **Kamu cari harcamalarında yapılacak bir kısıntı aşığıdaki etkilerden hangisini ortaya çıkan etkiler: Önceden yapılmış kamu yatırım harcamalarının veriminin düşmesine yol açar. Personel ödemelerinde yapılan kısıntı sosyal adalet ilkesi ile çatışır. Uzun**

dönemde üretimde kalite kaybına yol açar. Toplam kamu harcamaları üzerindeki baskı azalır.

- Anti-enflasyonist politika aracı olarak servet vergilerinin doğurabileceği en önemli sakınca Servet dağılımını bozmasıdır.
- "Artan Kamu Harcamaları Hipotezi" iktisatçı Wagner tarafından ortaya atılmıştır.
- Devlet tahvillerinin halka satılması durumunda Vadeleri içinde kişi ve kurumların portföyünde tutulması likiditeyi kısıcı etki en yüksektir.
- Enflasyonda uzun vadeli borçların kısa vadeli borçlara tercih edilmesinin temel nedeni Likiditeyi daha fazla kısabilmeleridir.
- Devlete borç verenlerin ileride bu borca ait faiz yükü geleceğinden dolayı tasarruf oranlarını arttıracaklarını söyleyen görüş Barro Hipotezidir.
- Durgunluk dönemlerinde gelir vergisi otomatik istikrar sağlayıcı olarak Artan oranlı tarife yapısı ile etkili olur.
- 1930'lara gelinceye kadar kuram ve uygulamadaki hakim görüş tam istihdam ve fiyat istikrarının Otomatik olarak sağlanacağını savunmaktaydı.
- B.Kitching'in 1971'de yapısal işsizlik ve enflasyonun bir arada görünmesi olayını açıkladığı yaklaşım Real Crowding Out Hipotezi
- Keynesyen Yaklaşımına göre geçici bir vergi azalması toplam talep üzerinde ani ve önemli bir etki

yaratarak milli gelirin yükselmesine neden olur.

- Neo klasik yaklaşıma göre sermaye hareketlerinin de kapsandığı dışa açık küçük bir ekonomide bütçe açıkları Net ihracatın dışlanmasına neden olur.
- İthal girdi fiyatlarının çok artması, gelişmekte olan ülkelerde karşılaşılan enflasyonun mali olmayan bir nedenidir.
- Gelişmekte olan ülkelerde görülen iç istikrarsızlık kaynakları: Tarımsal üretimdeki değişmeler , Devletin mali sorunları yönetmedeki hataları , Politik karışıklık ve istikrarsızlıklar , İzlenen yanlış para politikaları

[Pencereyi Kapat \(Close the window\)](#)

<http://www.pekiyi.150m.com>
[Y.Müh. Naim Uygun](#)